МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Філологічний факультет
Кафедра германської філології та перекладу

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор із науково-педагогічної
роботи _____Кузнецова О. А.
28 серпня 2020 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРАКТИКА ПИСЬМОВОГО ТА УСНОГО ПЕРЕКЛАДУ

Ступінь магістра
Галузь знань 03 Гуманітарні науки
Спеціальність 035 Філологія
035.043 Філологія. Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька

Освітньо-професійна програма: «Німецька мова і література»

Миколаїв – 2020

Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Баркарь Уляна Ярославівна, старший викладач кафедри германської філології та перекладу, доктор філософії у галузі гуманітарних наук.

РЕЦЕНЗЕНТ: директор бюро перекладів «Лінгвіст» Задоян В.П.

Програму схвалено на засіданні кафедри германської філології та перекладу
Протокол від “27” серпня 2020 р. № 1
Завідувач кафедри германської філології та перекладу _____ (Майстренко М. І.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією філологічного факультету
Протокол від “28” серпня 2020 року № 1
Голова навчально-методичної комісії _____(Мороз Т. О.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією університету
Протокол від “28” серпня 2020 року № 11
Голова навчально-методичної комісії _____ (Кузнецова О. А.)

Анотація

У процесі вивчення дисципліни «Практика письмового та усного перекладу» здійснюється теоретична та практична підготовка майбутнього фахівця-перекладача з німецької мови українською. Дисципліна має на меті розвивати перекладацькі вміння здобувачів вищої освіти з урахуванням фонетичних, лексико-семантичних, синтаксичних та стилістичних особливостей тексту-оригіналу вихідної мови. Курс «Практика письмового та усного перекладу» нерозривно тематично пов'язаний з курсами «Теорія перекладу», «Переклад технічної літератури» та базується на знаннях, отриманих із попередніх теоретичних курсів з лексикології, стилістики і теоретичної граматики німецької мови.

Ключові слова: вихідна мова, мова перекладу, німецька мова, письмовий переклад, українська мова, усний переклад.

Abstract

In the process of studying the discipline "Practice of translation and interpretation", the theoretical and practical training of the future specialist-translator from German into Ukrainian is carried out. The course aims to develop students' translation skills taking into account the phonetic, lexical-semantic, syntactic and stylistic features of the original text of the source language. The course "Practice of Translation and Interpretation" is inextricably linked with the courses "Translation Theory", "Translation of Technical Literature" and is based on knowledge gained from previous theoretical courses in lexicology, stylistics and theoretical grammar of the German language.

Key words: German language, language of translation, oral translation. source language, Ukrainian language, written translation.

ВСТУП

Програма вивчення варіативної навчальної дисципліни «Практика письмового та усного перекладу» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки ступеня магістра спеціальності 035 Філологія, предметної спеціалізації 035.041 «Філологія. Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька», освітня програма: Переклад.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: лексико-семантичні, фонетичні та граматичні аспекти коректного німецько-українського письмового та усного перекладу текстів різних функціональних стилів.

Міждисциплінарні зв'язки: загальне мовознавство, теорія перекладу, переклад технічної літератури, лексикологія, стилістика, лінгвокраїнознавство, практичний курс німецької мови, практична і теоретична граматика німецької мови.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

1.1. **Мета:** конвертувати важливі положення теорії перекладу в базові, універсальні перекладацькі вміння.

1.2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни є:

- методичні: створити у студентів практичну базу знань з проблем техніки перекладу, що розкриває головні принципи процесу перекладу;
- пізнавальні: висвітлити головні технологічні складові перекладацького процесу;
- практичні: озброїти магістра практичним багажем, що дає йому можливість самовдосконалюватися в процесі професійної діяльності.

1.3. **Програмні результати навчання:**

ПРН-1 Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.

ПРН-3 Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

ПРН-4 Демонструвати поглиблені знання з німецької мови та літератури.

ПРН-6 Здійснювати науковий аналіз мовного й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

ПРН-7 Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів.

ПРН-8 Володіння прийомами забезпечення якості перекладу залежно від типу двомовної комунікації.

ПРН-11 Володіти прийомами та технікою письмового перекладу текстів різних функціональних стилів.

ПРН-12 Перекладати з німецької мови на українську та з української мови на німецьку різногалузеві тексти в усній та письмовій формах.

ПРН-15 Здійснювати коректорську та редакційну правку тексту обома мовами.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувач вищої освіти оволодіває такими ***компетентностями***:

І. Загальнопредметні:

ЗК 1. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 6. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 8. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 9. Здатність бути критичним і самокритичним.

ІІ. Фахові:

ФК 1. Здатність застосовувати поглиблені знання з мовознавства, літературознавства, перекладознавства для вирішення професійних завдань.

ФК 4. Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.

ФК 5. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в галузі мовознавства, літературознавства, перекладознавства.

ФК 6. Здатність чітко й виразно висловлювати думку, використовувати знання законів техніки мовлення: правильна постановка дихання, розвиток голосу, чітка та зрозуміла дикція, нормативна орфоепія під час усного перекладу.

ФК 7. Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.

ФК 9. Здатність здійснювати літературне редагування перекладів і текстів різних жанрів.

ФК 10. Володіння прийомами забезпечення якості перекладу: вичитування, редагування, зворотний переклад.

ФК 11. Здатність здійснювати адекватний письмовий переклад текстів різних функціональних стилів.

ФК 12. Здатність перекладати з німецької мови на українську та з української мови на німецьку різногалузеві тексти в усній та письмовій формах.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни.

І семестр

Кредит 1-2. Фонетичні та лексико-семантичні проблеми перекладу.

Тема 1. Фонетичні труднощі усного перекладу.

Тема 2. Проблема перекладу слова як форми: відтворення власних назв (звичайних і "промовистих") та їх скорочень.

Тема 3. Проблема перекладу слова як змісту: полісемія та омонімія, метафоризація, гра слів.

Тема 4. Проблеми перекладу умов комунікативного вживання: лексика в просторі, часі та суспільстві.

Тема 5. Фразеологічні труднощі перекладу.

Кредит 3-6. Морфологічні труднощі перекладу.

Тема 1. Артикль: особливості вживання та переклад з німецької.

Тема 2. Іменники, займенники: вживання та їх переклад.

Тема 3. Переклад прикметників, числівників.

Тема 4. Прийменники: вживання та переклад.

Тема 5. Дієслово та віддієслівні дієприкметникові конструкції.

ІІ семестр

Кредит 7. Синтаксичні труднощі перекладу.

Тема 1. Синтаксичний рівень і його одиниця: речення/висловлювання. Типи речень/висловлювань.

Тема 2. Загальні принципи перекладу порядку слів у простих та у складних реченнях.

Тема 3. Переклад складних речень різних типів.

Кредит 8-10.Функціональні стилі та переклад.

Тема 1. Науково-технічний стиль.

Тема 2. Військовий переклад.

Тема 3. Офіційно-діловий стиль.

Тема 4. Публіцистичний стиль.

Тема 5. Побутовий стиль.

Тема 6. Художній стиль.

3. Рекомендована література

Базова

1. Кияк Т. Р. Теорія і практика перекладу / Т. Р. Кияк, А. М. Науменко, О. Д. Огуй. Вінниця : Нова Книга, 2006. 592 с.

2. Кучер З. І. Практика перекладу (німецька мова) : навч. посібник для студ. вищ. навч. заклад. / Кучер З. І., Орлова М. О., Редчиць Т. В. Вінниця : Нова Книга, 2017. 464 с.

3. Латишев Л. К. Технология перевода: Учеб. пособие для студ. лингв, вузов и фак. / Лев Константинович Латышев. 2-е изд., перераб. и доп. М. : Издательский центр «Академия», 2005. 320 с.

Допоміжна

1. Щигло Л. В. Основи теорії та практики перекладу. Німецька мова : навч. посіб. Суми: СумДУ, 2015. 214 с.

2. Комиссаров В.Н. Современное переводоведение. М.: ЭТС, 2002. 424 с.

3. Коптилов В.В. Теория и практика художественного перевода. К., 2002.

4. Лановик М. Функціонування художнього образу в різномовних дискурсах. Тернопіль: Економічна думка, 2007. 148 с.

5. Методологічні проблеми перекладу на сучасному етапі / за ред. С. О. Швачко та ін. Суми: СумДУ, 2008. 195 с.

6. Мирошниченко В. В. Авторська концепція художнього твору : онтогенез і експансія. Запоріжжя: ЗДУ, 2003. 283 с.

7. Науменко А. М. Типологія лінгвопоетики // Нова філологія. Запоріжжя: ЗДУ, 2001. С. 166–337.

8. Das Problem der Übersetzung – Le probleme de la traduction. Baden-Baden: Nomos, 1999. 239 S.

9. Fabricius-Hansen C. Übertragung, Annäherung, Angleichung. FaM: Lang, 2000. 149 S.

10. Fix U., Poethe H., Yos G. Textlinguistik und Stilistik für Einsteiger. Frankfurt a. M.: Lang, 2001. 236 S.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік, екзамен.

5. Засоби діагностики успішності навчання: завдання до практичних занять, самостійні роботи, тестові завдання, контрольні роботи, написання наукової статті на студентську конференцію.